

از سوی وزیر نفت

اقدامهای وزارت نفت در نشست تیم اقتصادی دولت تشریح شد

وزیر نفت در نشست رئیس جمهوری با گروه اقتصادی دولت در گزارشی وضع تولید، ذخیره سازی، تأمین و توزیع پایدار سوخت در کشور و سوخت نیروگاهی را تشریح کرد. به گزارش شانا به نقل از پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، محسن پاک نژاد در نشست روز یکشنبه (ششم اردیبهشت) مسعود پزشکیان با جمعی از وزیران اقتصادی و مسئولان ارشد دولت در محل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارشی از وضع تولید، ذخیره سازی، تأمین و توزیع پایدار سوخت در کشور و سوخت نیروگاهی ارائه کرد.

وی همچنین با اشاره به آسیب های وارد شده به زیرساخت های مرتبط با انتقال و پشتیبانی انرژی، اقدام های جبرانی برای جلوگیری از اختلال در زنجیره تأمین سوخت، بازآرایی مسیرهای انتقال و افزایش ذخایر راهبردی را تشریح کرد. رئیس جمهوری در ادامه نشست های ارزیابی میدانی و ستادی دولت برای مدیریت شرایط خاص ناشی از تهاجم آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران...

صفحه ۴

صرفه جویی ۱.۵ برابر نیروگاه اتمی بوشهر با خاموش کردن ۲ لامپ کوچک

صفحه ۴

گزارش «قلم اقتصاد» از اثر دومینوی حفظ دستمزدها در اقتصاد

سپر مالی دولت؛ طناب نجات بنگاه های خرد در روزهای سخت جنگی

صفحه ۲

سرمقاله

هوش مصنوعی و مسئولیت انسان در عصر اتوماسیون

زهره کوثر غلامی سردبیر

همین صفحه

یادداشت

مارال صنعت دژ استوار تولید آذربایجان غربی قلب بحرانها

شاهرخ احمدزاده

همین صفحه

اتابک: سرمایه ها و تسهیلات به سمت تولید هدایت شود

صفحه ۲

آل اسحاق: ایران قادر به جبران نیازها از طریق مسیرهای جایگزین تجاری است

صفحه ۲

بسته هایی برای حمایت از بخش تولید تدوین می شود

صفحه ۲

مصرف بی رویه انرژی و آثار پنهان آن بر اقتصاد

صفحه ۴

هوش مصنوعی و مسئولیت انسان در عصر اتوماسیون

زهره کوثر غلامی سردبیر

در کمتر از یک دهه، هوش مصنوعی از یک فناوری آزمایشگاهی به نیروی تبدیل شده که بنیان بسیاری از فعالیت های انسانی را درگزن کرده است. از کسب و کار و آموزش تا فرهنگ، سلامت، و حتی روابط اجتماعی، رد پای الگوریتم ها در همه جا دیده می شود. اما سرعت این تحول یک پرسش بنیادین را دوباره پیش روی ما گذاشته است: در جهانی که ماشین ها تصمیم می گیرند، مسئولیت انسان کجاست؟

امروز هوش مصنوعی نه تنها کارهای تکراری، بلکه بخش هایی از تفکر تحلیلی و خلاقیت را نیز برعهده گرفته است. تحلیل داده های عظیم، نوشتن، ترجمه، تولید محتوا، تشخیص بیماری، مدیریت ترافیک و حتی توصیه های مالی، همگی در اختیار مدل هایی است که اغلب عملکردی

دقیق تر و سریع تر از انسان دارند. این کارآمدی بی سابقه باعث شده برخی گمان کنند نقش انسان کم رنگ خواهد شد. اما حقیقت این است که هرچه ماشین ها توانمندتر می شوند، وابستگی ما به اخلاق انسانی، نظارت انسانی، و تصمیم گیری انسانی بیشتر می شود. هوش مصنوعی ذاتاً «بی طرف» یا «اخلاقی» نیست؛ بلکه بازتابی از داده ها، اهداف و محدودیت هایی است که ما برای آن تعیین می کنیم. اگر الگوریتمی اشتباه کند، اگر توصیه ای نادرست بدهد، یا اگر بر اساس داده های ناقص تصمیمی بگیرد، مسئولیت نهایی همچنان متوجه انسان است؛ مهندسی که مدل را طراحی کرده، نهادهی که از آن استفاده می کند، یا جامعه ای که چارچوب اخلاقی و قانونی آن را تعیین می کند. در عصر اتوماسیون، مسئولیت انسان تنها نظارت فنی نیست؛ یک مسئولیت فرهنگی نیز هست. باید مهارت هایی را

در خود تقویت کنیم که ماشین ها هرگز نمی توانند جایگزین شان شوند: قضاوت اخلاقی، خلاقیت اصیل، تفکر انتقادی، تمهیم ها. اینها ستون هایی هستند که آینده بشر را از صرفاً «کارآمد بودن» به «خرمند بودن» هدایت می کنند. جهان امروز به جای آنکه از هوش مصنوعی بترسد، باید از فقدان مسئولیت پذیری انسانی بترسد. اتوماسیون می تواند جهان کارا سبک تر، تولید راسریع تر و خدمات را دقیق تر کند؛ اما تنها زمانی این پیشرفت مفید خواهد بود که انسان همچنان سکان اخلاق و جهت گیری را در دست داشته باشد. در نهایت، مسئله اصلی این نیست که هوش مصنوعی چه کارهایی می تواند انجام دهد؛ مسئله این است که ما چه آینده ای را با کمک آن می خواهیم بسازیم. آینده ای که برای شکل دادن به آن، هنوز و همیشه، انسان مسئول اصلی است.

تحلیل وضعیت اخیر این گروه صنعتی و حمله های رسانه ای پیرامون آن نیازمند نگاهی عمیق به مفهوم اقتصاد مقاومتی در میدان است. در حالی که بدخواهان و برخی رسانه های ناآگاه، طبل تعطیلی و تعدیل نیرو در روزگاری که سایه سنگین جنگ و فشارهای بی امان اقتصادی آزمونی دشوار برای اراده های پولادین رقم زده است شنیدن صدای چکش صنعتگران در خطوط تولید معنایی فراتر از فعالیت اقتصادی دارد؛ این صدا سرود ایستادگی ملی است. هلدینگ مارال صنعت ارومیه به سکانداری رضا رستمی امروز نه فقط یک واحد صنعتی، بلکه نمادی از تاب آوری استراتژیک در جغرافیای اقتصادی ایران به ویژه در استان مرزی آذربایجان غربی است.

مارال صنعت دژ استوار تولید آذربایجان غربی قلب بحرانها

را می نواختند آمارها و واقعیت های میدانی حکایت از حماسه ای دیگر داشت. ثبت رکورد تولید ۵۷۰۰ دستگاه تریلر در سال ۱۴۰۴ یعنی چشمنی دوبرابری نسبت به سال های گذشته آن هم در اوج تحریم ها و تهدیدات نظامی، نشان دهنده مدیریت است که بحران را نه یک بن بست، بلکه فرصتی برای بازتعریف توانمندی ها می بیند. دفاع از جامعه کارگری در شعارهای تند خلاصه نمی شود بلکه عالی ترین نوع دفاع از کارگر حفظ امنیت شغلی در تلاطمات است. اقدام هوشمندانه مدیریت مارال صنعت در جابجایی نیروها میان واحدهای تولیدی (از بخش فلزی به صنایع غذایی) نشان دهنده درک عمیق از زنجیره ارزش و مسئولیت پذیری اجتماعی است. کارآفرینی که در آستانه عید و در بحبوحه بمبارانها افزایش دستمزد را اعمال می کند و چراغ کارخانه را زیر باران استرس و تهدید روشن نگه می دارد در واقع در حال پاسداری از معیشت ۴ هزار خانواده است. این همان سنگر تولید است که تخلیه آن بزرگترین پیروزی را تقدیم بدخواهان کشور می کند.

از منظر اقتصادی همجه به کارآفرینانی چون رضا رستمی هدف گرفتن ستون های درآمد ملی و امید اجتماعی است. در شرایطی که تورم و فشارهای معیشتی کارگران شریف را در تنگنا قرار داده هم سوبی میان بخش خصوصی اتاق بازرگانی و دولت برای تأمین مواد اولیه و نقدینگی ضرورتی حیاتی است. مارال صنعت ثابت کرد که حتی در روزهای سخت جنگ ۱۲ روزه و جنگ رمضان زمانی که زمین زیر پای صنعت می لرزید اراده ای ایرانی برای تولید سست نشد.

فراخوان مناقصه عمومی آگهی شماره ۴۰/الف/۰۲-۱۴۰۵ م.ع

شرکت آب و فاضلاب استان کرمان در نظر دارد مناقصه شماره: ۴۰/الف/۰۲-۱۴۰۵ م.ع، موضوع: بازسازی قسمتی از شبکه روستایی قلعه گنج را با برآورد: ۲۵۱،۹۵۸،۶۲۰ ریال و مبلغ تضمین فرایند ارجاع کار: ۵،۹۲۱،۰۱۳،۰۰۰ ریال از محل اعتبارات عمرانی و با حداقل تعداد شرکت کنندگان ۲ نفر و به شماره ۰۰۵۹۶۳۰۰۰۰۱۹ را طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. لذا از کلیه شرکت هایی که دارای حداقل رتبه ۵ در رشته آب می باشند دعوت می شود جهت دریافت اسناد مناقصه به سامانه ستاد مراجعه نمایند.

کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکتها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

مشخصات این مناقصه در سایت شرکت مهندسی آب و فاضلاب به آدرس www.abfakerman.ir موجود می باشد. تاریخ انتشار مناقصه در سامانه روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۵،۰۲،۰۶ می باشد.

مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه تا ساعت ۱۹:۰۰ روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۵،۰۲،۱۰

مهلت زمانی ارائه پیشنهاد در سامانه ساعت ۱۹:۰۰ روز دوشنبه تاریخ ۱۴۰۵،۰۲،۲۱

تاریخ تحویل ضمانتنامه به دبیرخانه شرکت ساعت ۱۴:۰۰ روز دوشنبه تاریخ ۱۴۰۵،۰۲،۲۱

زمان بازگشایی پاکت ها ساعت: ۰۸:۱۵ صبح روز سه شنبه تاریخ ۱۴۰۵،۰۲،۲۲

اطلاعات تماس دستگاه مناقصه گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت های الف: آدرس کرمان - بلوار ۲۲ بهمن - شرکت مهندسی آب و فاضلاب استان کرمان دفتر قراردادها و تلفن ۰۳۴۳۲۲۲۲۲۲۸۲ اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه مرکز تماس: ۱۴۵۶-۰۲۱ دفتر ثبت نام ۸۸۹۶۹۷۳۸ و ۸۵۱۹۳۷۶۸

مدیریت روابط عمومی و آموزش همگانی

نوبت اول

آگهی مناقصه نوبت اول و دوم تکمیل ساختمان شهرداری چاه مبارک (فاز ۲)

موضوع: تکمیل ساختمان شهرداری چاه مبارک (فاز ۲)
نام و نشانی مناقصه گذار: استان بوشهر - شهرستان عسلویه - شهر چاه مبارک - شهرداری چاه مبارک
تاریخ آگهی نوبت اول: روز سه شنبه ۱۴۰۵/۰۲/۰۸
تاریخ آگهی نوبت دوم: چهارشنبه ۱۴۰۵/۰۲/۰۹
مهلت تحویل اسناد مناقصه به شرکت واجد شرایط: از شروع وقت اداری روز سه شنبه ۱۴۰۵/۰۲/۰۸ تا پایان ساعت اداری روز سه شنبه ۱۴۰۵/۰۲/۱۵ در محل دبیرخانه شهرداری چاه مبارک (سامانه ستاد)
مهلت تحویل پیشنهاد مالی: از روز سه شنبه ۱۴۰۵/۰۲/۱۵ لغایت پایان ساعت کاری روز شنبه ۱۴۰۵/۰۲/۲۶
تاریخ بازگشایی پیشنهاد مالی: روز یکشنبه ۱۴۰۵/۰۲/۲۷
منبع تأمین اعتبار: کلیه اعتبار مورد نیاز قرارداد از منابع داخلی (ماده ۳۸ و ۳۹) و عوارض آلاینده گی و کمک های دولت و اعتبارات سازمان شهرداری ها تأمین می گردد.
شرح مختصری از کار: مطابق با اسناد پیوستی دعوتنامه شرکت در مناقصه (اسناد و مدارک پیوستی)
برآورد اولیه: مبلغ برآورد این پروژه ۱۴۹/۸۸۹/۰۸۷/۹۸۵ ریال براساس فهرست بهای ابنیه پایه سال ۱۴۰۴ میباشد
صلاحیت مورد نیاز: رتبه ۵ ابنیه
مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: مبلغ ۷/۴۹۴/۴۵۴/۳۹۹ ریال به شماره حساب ۰۱۱۲۲۲۰۴۹۸۰۰۵ بانک صادرات شعبه چاه مبارک یا ضمانت نامه بانکی معتبر به نام شهرداری چاه مبارک

شهرداری در پذیرش و رد پیشنهادات مختار می باشد.

روابط عمومی شهرداری چاه مبارک

قلم اقتصاد

صنعت، معدن و تجارت

سه شنبه ۸ اردیبهشت ۱۴۰۵ سال نهم، شماره ۷۷۲

۲

اخبار

تمرکز بر تقویت مسیرهای ریلی، جاه‌های و بنادر شمالی

رئیس سازمان توسعه تجارت گفت: ایجاد مسیرهای جایگزین در روند صادرات و واردات یک ضرورت جدی است و باید باجدیت بر تقویت مسیرهای ریلی، جاه‌های و بنادر شمالی متمرکز شویم. بر اساس اعلام سازمان توسعه تجارت ایران، محمدرضا دهقان دهنوی در هشتمین جلسه شورای معاونین و مدیران سازمان ضمن پاسداشت یاد شهدای جنگ تحمیلی۴۰ روزه از تلاش‌های کارکنان سازمان در مدیریت روند تجاری تقدیر کرد و گفت: در این مدت با تلاش‌های بی‌شائبه کارکنان سازمان خلیی در روند صادرات و واردات کشور مشاهده نشد.

او با گریز بر اقدامات ۱۰ گانه سازمان توسعه تجارت ایران در شرایط اضطرار، بیان کرد: بعد از دریافت مصوبات شعام سازمان باهدف جلوگیری از بروز وقفه در چرخه صادرات و واردات، اقدامات خوبی در زمینه تسریع در ترخیص کالا، تمدید کارت بازرگانی، افزایش مهلت رفع تعهدات ارزی و … در دستور کار خود قرار داد که نتایج مثبت آن را در زمینه تامین، تولید و تجارت مشاهده کردیم.

معاون وزیر صمت در ادامه بر تدوام تلاش‌ها برای کاهش تبعات منفی آسیب رسیدن به بنگاه‌های تولیدی، تصریح کرد و افزود: ایجاد مسیرهای جایگزین در روند صادرات و واردات یک ضرورت جدی است و باید باجدیت بر تقویت مسیرهای ریلی، جاه‌های و بنادر شمالی متمرکز شویم.

رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران توسعه و تقویت سبد صادراتی را یک الزام ضروری دانست و گفت: ریزی‌ها با کشور هدف، امکان حضور مستمر تجار و بازرگان در بازارهای صادراتی، تولید صادرات محور، توسعه بازارهای هدف و رفع موانع صادراتی را باید بیش از پیش باجدیت دنبال و برای آنها برنامه‌ریزی کنیم.

دهقان دهنوی در پایان با بیان اینکه ایران در تامین زنجیره جهانی بیشتر به‌مثابه فروشنده کالای خام و نیمه خام، شناخته می‌شود، گفت: فروش کالای خام نیاز چندانی به بازاریابی و بازاریاسازی ندارد؛ چراکه فروش آن در بازارهای جهانی چالش‌برانگیز نیست و خریداران این محصولات خود پیش قدم خرید این کالاها هستند؛ در حال حاضر شرایط به سمتی رفته است که ما باید برای تولید کالا با ارزش افزوده بالا متمرکز شویم.

گرفتگی است، در پایان این جلسه، ایرج معصومی حکم سرپرست دفتر ترویج تجارت را از دهقان دهنوی دریافت کرد./امهر

بازار سرمایه، بازوی حمایت از صنایع آسیب‌دیده در جنگ

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس گفت: باید از ظرفیت بورس برای بازسازی صنایع آسیب‌دیده در جنگ استفاده کنیم. شهناز حسن‌پور عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی، با اشاره به خسارت گسترده وارد شده به برخی شرکت‌ها و صنایع در جنگ تحمیلی سوم، بر ضرورت فعال‌کردن ظرفیت‌های بازار سرمایه برای حمایت فوری از واحدهای تولیدی تأکید کرد و گفت: بورس و نهادهای مالی می‌توانند به‌عنوان پشتوانه قابل اتکا، فرآیند بازسازی و احیای صنایع را سرعت دهند و مجلس و دولت نیز تمام‌قد از این مسیر حمایت خواهند کرد.

حسن‌پور، درباره نقش بازار سرمایه در حمایت از صنایع آسیب‌دیده گفت: رئیس‌جمهوری هم بارها تأکید کرده‌اند که باید از تمام ابزارهای موجود برای حمایت از صنایع آسیب‌دیده استفاده کنیم. با توجه به آسینیی که برخی شرکت‌ها دیده‌اند، ضروری است با فوریت از ظرفیت بازار سرمایه کمک گرفته شود. بسیاری از نهادهای مالی و صنعتی، به‌ویژه مجموعه‌های فعال در بورس، توان و آمادگی لازم برای حمایت از واحدهای آسیب‌دیده را دارند. او ادامه داد: بازار سرمایه یک ظرفیت مهم و قابل اتکاست و می‌تواند با سرعت، تامین مالی انجام دهد و منابع لازم را در اختیار شرکت‌ها قرار دهد. به نظر من لازم است بسته‌های حمایتی ویژه‌ای برای واحدهای تولیدی تدوین و اجرا شود و این موضوع باید با هم‌کاری دولت، مجلس و نهادهای مالی پیش برود.

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی افزود: مجلس شورای اسلامی از هر نوع اقدام حمایتی که به بازسازی صنایع کشور کمک کند، پشتیبانی کامل خواهد داشت. دولت هم بدون تردید در این مسیر همراه است و برنامه‌های حمایتی گسترده‌ای را دنبال خواهد کرد.

او اضافه کرد: در جلساتی که اخیراً داشته‌ام، همه مسئولان بر یک نکته اتفاق نظر داشته‌اند که شرایط فعلی نیازمند سرعت عمل است و باید با فوریت از ابزارهای مختلف برای کمک به صنایع استفاده کنیم تا روند بازسازی به تعویق نیفتد و تولید کشور دچار وقفه نشود./تسنیم

در کمیسیون اقتصادی مطرح شد

بسته‌هایی برای حمایت

از بخش تولید تدوین می‌شود

سخنگوی کمیسیون اقتصادی با اشاره به جلسه این کمیسیون با وزیر صمت گفت: در این جلسه مقرر شد که بسته‌های حمایتی از بخش تولید تدوین شود.

حاکم مکران در توضیح جلسه کمیسیون اقتصادی با وزیر صمت برای بررسی وضعیت اقتصادی، گفت: در این جلسه آثار و تبعات جنگ بر اقتصاد کشور و مدیریت اقتصاد پسا-جنگ بررسی شد تا در تصمیمات و سیاستگذاری‌ها لحاظ شود.

وی با اشاره به گزارش وزیر صمت درباره واحدهای آسیب دیده ناشی از جنگ تحمیلی گفت: در این جلسه مباحثی در خصوص واردات مواد اولیه کارخانجات مطرح و مقرر شد بنادر شمالی کشور فعال تر شوند تا از این طریق بتوان نیازهای مواد اولیه کارخانجات را تامین کرد.

سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس در ادامه اظهار کرد: در این جلسه مباحثی درباره لزوم حمایت دولت از واحدهای آسیب دیده بیان شد مبنی بر اینکه با انجام اقداماتی، اشتغال‌زایی به خاطر نیفتد براین اساس مقرر شد که بسته‌های حمایتی تدوین شود.

مکران با اشاره به جلسه کمیسیون اقتصادی مجلس از ابتدای جنگ تحمیلی سوم تاکنون، گفت: تمامی تلاش بر تامین نیازهای اساسی کشور از طریق مرزهای زمینی، ریلی و سایر موارد است؛ مردم مطمئن باشند که تمامی تلاش برای کم شدن مشکلات اقتصادی انجام می‌شود./ایسنا

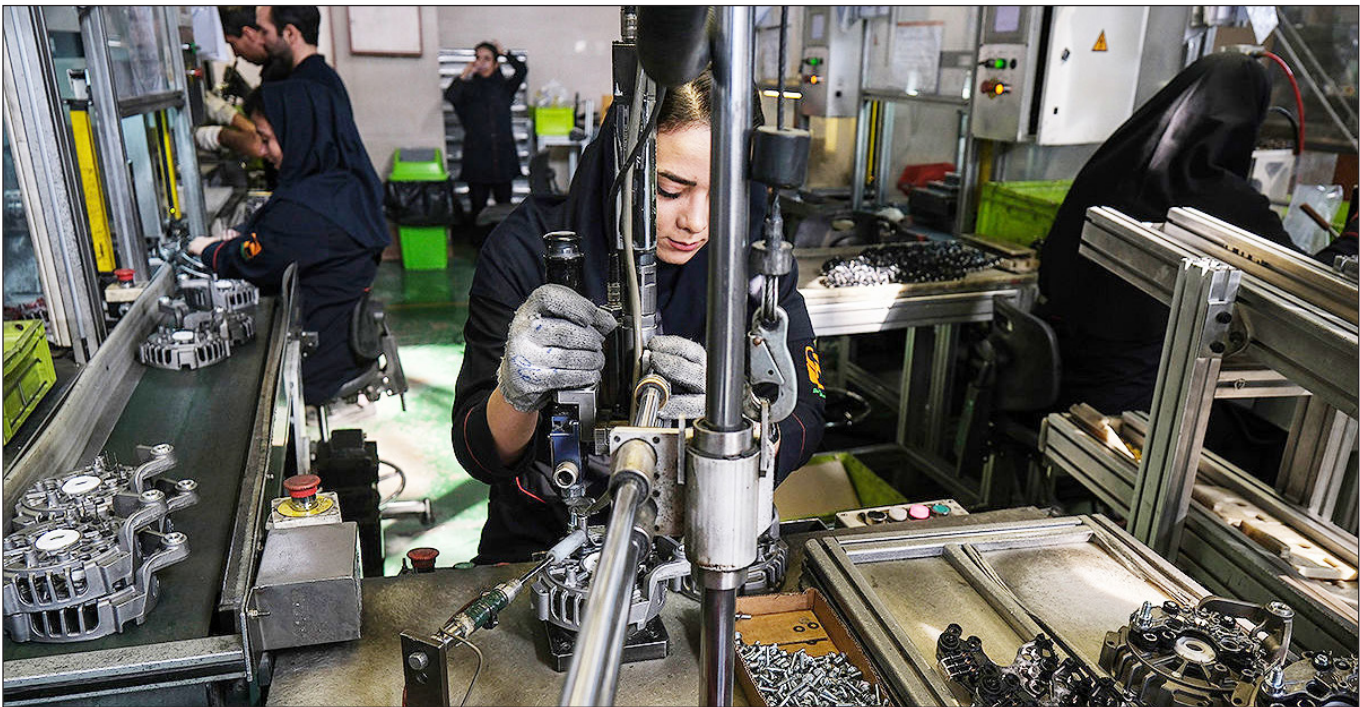
رئیس اتاق مشترک ایران و عراق گفت که ایران قادر است نیازهای تجاری خود را از طریق مسیرهای جایگزین و با استفاده از ظرفیت‌های موجود در کشورهای همسایه و سایر مناطق جهان تامین کند. این اظهارات در حالی مطرح شده که ایران با تحریم‌های اقتصادی روبه‌روست و بسیاری از مسیرهای تجاری قبلی تحت تاثیر قرار گرفته است.

یحیی آل اسحاق درباره مسیرهای جایگزین تجاری بعد از محاصره اخیر در بنادر جنوبی و شرایط تامین کالا از سایر مرزها اظهار کرد: موقعیت جغرافیایی و ارتباطاتی که با ۱۵ کشور

همسایه و وضعیت مرزهای آبی و خاکی شرایط ان به گونه‌ای است که ما می‌توانیم نیازهایمان را از ترکیب‌هایی از دریا و خشکی واماناتی که در اختیار داریم جبران کنیم.

وی گفت: برای مقابله با محدودیت‌های اقتصادی و تحریم‌های بین‌المللی برنامه‌ریزی دقیقی صورت گرفته که اقدامات مختلفی هم در حوزه لجستیک و هم در نظام حمل و نقل به منظور کاهش اثرات این محدودیت‌ها پیش‌بینی شده است.

به گفته آل اسحاق به گفته این مقام، با توجه به تجربه

گزارش «قلم اقتصاد» از اثر دومینویی حفظ دستمزدها در اقتصاد

سپر مالی دولت؛ طناب نجات بنگاه‌های خرد در روزهای سخت جنگی

محمد خورسندی

در روزهایی که اقتصاد زیر فشار سنگین بحران‌های جنگی قرار می‌گیرد، نخستین ترکه‌ها نه در سازه‌های بزرگ اقتصادی، بلکه بر دیوار نازک بنگاه‌های خرد نمایان می‌شود؛ واحدهایی کوچک اما حیاتی که نه تنها در ساختار تولید، بلکه در معیشت هزاران خانواده نقش تعیین‌کننده دارند. تجربه‌های متعدد جهانی نشان داده هر زمان که تکتک‌های شدید اقتصادی رخ

می‌دهد، اولین قربانیان، کسب‌وکارهایی هستند که با کمترین حاشیه سود و ناپایدارترین جریان نقدینگی فعالیت می‌کنند. در چنین شرایطی، حتی اقسبت چندماهه تقاضا می‌تواند آن‌ها را از مسیر فعالیت به مسیر تعطیلی سوق دهد. اما واقعیت، ضرورت حمایت هدفمند دولت از آنها را به یک اولویت اقتصادی و حتی اجتماعی تبدیل می‌کند.

در این میان، سیاست‌های وزارت امور اقتصادی و دارایی برای تامین سرمایه در گردش بنگاه‌های خرد و متوسط، نقشی محوری در جلوگیری از توقف چرخ کسب‌وکارهای محلی ایفا می‌کند. این سیاست، پاسخی مستقیم به کاهش شدید درآمد‌های کسب‌وکارهای خرد به اندازه

ضرع بنگاه‌ها بلکه از اختلالات ناشی از فضای جنگی سرچشمه می‌گیرد؛ اختلالاتی مانند کاهش قدرت خرید مردم، نوسان قیمت مواد اولیه، قطع یا کندی زنجیره تامین، و محدودیت‌های عملیاتی. جدیدی از نقاط قوت برنامه حمایتی در گردش بنگاه‌های خرد و متوسط، تقاضای محوری در جلوگیری از توقف چرخ واحدها و نه‌تنها یک هزینه عملیاتی، بلکه اساس امکان ادامه فعالیت است. با تأمین این بخش، بنگاه می‌تواند حتی با ظرفیت حداقلی زنده بماند؛ موضوعی که در فضای جنگی، خود یک دستاورد بزرگ به شمار می‌رود. اما اهمیت این سیاست تنها در جلوگیری از تعدیل نیرو خلاصه نمی‌شود. در کسب‌وکارهای کوچک، نیروی کار اغلب مهارت‌زنی تجربی و تخصصی دارند که در جایگزینی آنها در کوتاه‌مدت دشوار است. اگر در بحران شغل خود را از دست بدهند، احتمال خروج دائمی از حوزه فعالیتشان بسیار بالا می‌رود. بازگرداندن این نیروها بعد از بحران نیازمند هزینه‌های سنگین آموزشی و زمانی است. از این منظر،

پرداخت دستمزد نوعی «سرمایه‌گذاری بلندمدت در سرمایه انسانی» نیز هست؛ سرمایه‌ای که اگر از دست برود، بازسازی آن زمان‌بر و پرهزینه خواهد بود.

وقتی چرخه پرداخت دستمزد در بنگاه‌های کوچک متوقف نشود، در واقع جریان مصرف خانوار نیز حفظ می‌شود. اقتصاد محلی معمولاً بر یک زنجیره حساس از تعاملات کوچک اما پیوسته استوار است؛ پرداخت دستمزد، مصرف خانوار را حفظ می‌کند، مصرف، تقاضا برای محصولات و خدمات دیگر بنگاه‌ها را زنده نگه می‌دارد، و همین چرخه، از فرورفتن اقتصاد منطقه در رکود عمیق جلوگیری می‌کند. این اثر تکثیر شده می‌دهد که هر واحد پول پرداخت‌نشده به صورت دستمزد، بیش از ارزش خود به اقتصاد محلی بازمی‌گردد.

به همین دلیل، سیاست سرمایه در گردش را می‌توان با اطمینان یک اهرم ضد رکود دانست؛ اهرمی که نه‌تنها بنگاه‌ها را زنده نگه می‌دارد، بلکه از فروپاشی تقاضای محلی نیز جلوگیری می‌کند.

از نگاه اقتصاد کلان، تامین سرمایه در گردش برای بنگاه‌های کوچک یک اقدام به بارزه اجتماعی است. توقف فعالیت یک واحد کوچک معمولاً زنجیره‌ای از توقف‌ها را در پی دارد از تأمین‌کنندگان خرد گرفته تا مشتریان محلی. برعکس، ادامه فعالیت همان بنگاه در سطح حداقلی مانع از ایجاد وقفه در بسیاری از فعالیت‌های وابسته می‌شود. از این منظر، سیاست سرمایه در گردش نه یک هزینه بودجه‌ای، بلکه نوعی «صرفه‌جویی ملی» به شمار می‌رود؛ زیرا

هزینه‌های یکبارگی، کاهش فعالیت اقتصادی در شرایطی که فشارهای جنگی می‌تواند مستقیم‌تر است. با وجود اهمیت مرحله نخست، این تنها نقطه آغاز مسیر است. بنگاه‌های خرد برای ماندن در میدان، تنها به

و سابقه در زمینه‌های مختلف، امکان تامین نیازهای اساسی کشور در شرایط بحرانی وجود دارد. اصل محاصره اقتصادی فعلی با برنامه‌های آمریکایی‌ها همخوانی ندارد و عمده محدودیت‌ها در زمینه کالاهای نفتی و انرژی است. وی افزود: هر چه این محدودیت‌ها شدت یابد، اهداف اقتصادی آن کشورها مختل خواهد شد. این موضوع به ویژه در حوزه‌های نفت، انرژی، گاز، محصولات کشاورزی و اوره قابل مشاهده‌است.

رئیس اتاق مشترک ایران و عراق تصریح کرد: اگر

برای شکست محاصره هم هیچ کاری نکنیم حداکثر تاب آوری مجموعه نیازهای دنیا مخصوصاً خود اروپا و آمریکا بیشتر از یک ماه یا ۴۵ روز نیست و بیشتر از آن نمی‌توانند مقاومت کنند. الان تورم زیادی در رابطه با کالاهای کشاورزی و انرژی به وجود آمده است. ضمن اینکه مسئولان ما مقابل به مثل می‌کنند و همان گونه که آن‌ها فشار می‌آورند، ما هم در تنگه هرمز و جاهای دیگر مقابله به مثل می‌کنیم. حتی اگر مقابله هم نباشد آن ها ۴۵ روز بیشتر نمی‌توانند دوام بیاورند. /ایسنا

خبر

نقشه راه تاب‌آوری و عبور بخش معدن از بحران‌های زیرساختی و ژئوپلیتیک

بخش معدن باید از نقش صرف «تأمین‌کننده ماده خام» به «نهاد خودکفا، هوشمند و تاب‌آور» ارتقا یابد.

محمدرضا بهرامن رئیس خانه معدن ایران در یاداشتی نوشت: بخش معدن به عنوان یکی از پیشران‌های کلیدی اقتصاد غیرنفتی، در شرایط بحران (جنگ، تحریم و اختلالات زنجیره تأمین جهانی) با چالش‌های همزمان در دو جبهه تولید و تدارکات مواجه است. چشم‌انداز جهانی صنعت معدن در ۲۰۲۶ نشان می‌دهد که ژئوپلیتیک، امنیت ملی و نیاز به مواد معدنی حیاتی (critical minerals) برای گذار انرژی و فناوری‌های نوین، نقش محوری یافته است. رقابت قدرت‌های بزرگ برای تأمین امن زنجیره‌ها، تنوع‌بخشی جغرافیایی، و تمرکز بر تاب‌آوری عملیاتی، الگوی غالب شده است.

برای عبور مؤثر از وضعیت فعلی و تبدیل بخش معدن به یک نهاد خودکفا و تاب‌آور، اجرای اقدامات زیر الزامی است:

۱. پدافند غیرعامل و بازسازی سریع زیرساخت‌ها (Resilience of Critical Infrastructure)

• تمرکززدایی و توزیع استراتژیک ذخایر: انتقال ذخایر قطعات یدکی، مواد نایره و اقلام حیاتی از انبارهای متمرکز به انبارهای کوچک و پراکنده در دل معادن و هزینه‌های متمرکز به رویکرد ریسک اختلال ناشی از حملات یا اختلالات لجستیکی را به حداقل می‌رساند و با بهترین شیوه‌های جهانی مدیریت ریسک در شرایط دیگری همخوانی دارد.

• تأمین انرژی مستقل و پایدار: سرمایه‌گذاری فوری معادن بزرگ در نیروگاه‌های خورشیدی، بادی و سیستم‌های ذخیره‌سازی انرژی (مانند باتری‌های صنعتی) برای قطع وابستگی به شبکه سراسری آسیب‌پذیر. این اقدام نه تنها تاب‌آوری را افزایش می‌دهد، بلکه با روند جهانی انتقال به انرژی پاک و کاهش هزینه‌های عملیاتی در بلندمدت هم‌راستا است.

۲. هوشمندسازی و بومی‌سازی مدیریت زنجیره تأمین (Intelligent Supply Chain Management)

• بومی‌سازی قطعات کلیدی و گلوگاهی: تشکیل کنسرسیوم‌های مشترک بین معادن بزرگ برای حمایت هدفمند از شرکت‌های دانش‌بنیان از داخلی در تولید قطعات و تجهیزات وارداتی مختل‌شده. این رویکرد باید با فناوری‌های دیجیتال (مانند IoT، هوش مصنوعی و اتوماسیون) ترکیب شود تا بهره‌وری افزایش یابد و وابستگی خارجی بچینیده پیدا کند – اقدامی که در گزارش‌های جهانی به عنوان «localization و diversification» زنجیره تأمین برجسته شده است.

• قیمت‌گذاری دینامیک نهاده‌ها: جایگزینی قیمت‌گذاری دستوری با فرمول‌های پویا و مبتنی بر بازار (dynamic formulas)، مشابه مدل‌های موفق در مواد نایره. این مکانیزم از شوک‌های قیمتی شدید (مانند افزایش ۲۳۳ درصدی) جلوگیری کرده و انعطاف‌پذیری لازم برای شرایط نوسانی جهانی را فراهم می‌کند.

۳. افزایش ساختار مالی، ارزی و مالیاتی (Financial and Fiscal Resilience)

• فعال‌سازی معافیت‌های تسعیر ارز و حمایتی: بهره‌برداری کامل از مصوبات هیئت وزیران برای معافیت‌های مالیاتی ناشی از نوسانات ارزی، مشابه سازوکارهای صندوق توسعه ملی. این اقدام نقدینگی سرمایه‌گذاران در بخش معادن را حفظ کرده و سرمایه‌گذاری در تاب‌آوری را تسهیل می‌کند.

• حفظ اشتغال، اجازه نمی‌دهد مواد معدنی با فناوری و تجهیزات: استفاده از ظرفیت صادرات مواد معدنی خام یا فرآوری‌شده برای واردات مستقیم ماشین‌آلات سنگین و فناوری‌های پیشرفته، بدون عبور از فرآیندهای پیچیده بانکی. اولویت با کشورهای همسو و دوست (مانند قرقاستان و سایر شرکای منطقه‌ای) و ادغام با مکانیزم‌های «friend-shoring» جهانی برای کاهش ریسک‌های ارزی و تحریم‌ها.

۴. دیپلماسی معدنی فعال و تنوع‌بخشی بازارها (Mining Diplomacy and Market Diversification)

• توسعه بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی: بهره‌گیری از فرصت‌های صادراتی محصولات متالورژیکی به اوراسیا و سایر بلوک‌های همسو، با تمرکز بر انرژی مستقیم و کاهش وابستگی به بازارهای سنتی آسیب‌پذیر. این امر با روند جهانی «mining diplomacy» برای تأمین امن مواد معدنی حیاتی همخوانی دارد. • تنوع‌بخشی در لجستیک و کریدورهای جایگزین: فعال‌سازی کامل کریدور شمال-جنوب، ظرفیت بنادر خزر و مسیرهای دریایی/ریلی جایگزین برای دور زدن محدودیت‌های حمل‌ونقل زمینی و اختلالات احتمالی تنگه‌ها. این اقدام تاب‌آوری لجستیکی را در برابر شوک‌های ژئوپلیتیک تقویت می‌کند.

۵. صیانت از سرمایه انسانی و مهارت‌های کلیدی (Human Capital Protection)

• بسته‌های حمایتی معیشتی و اشتغال: بهره‌گیری از تسهیلات قانونی مانند تبصره ۱۵ قانون بودجه برای حمایت از بنگاه‌های آسیب‌دیده، حفظ نیروی کار متخصص و جلوگیری از مهاجرت تکسین‌ها و مهندسان خیره. در چشم‌انداز جهانی، کمبود نیروی متخصص یکی از ریسک‌های اصلی صنعت معدن محسوب می‌شود و سرمایه‌گذاری در آموزش، ایمنی و رفاه کارکنان، مزیت رقابتی بلندمدت ایجاد می‌کند.

۶. یکپارچگی تشکیلاتی و مدیریت بحران (Organizational Integration and Crisis Command)

• ایجاد «کمیته بحران» یا War Room در خانه معدن: رصد لحظه‌ای (real-time) چالش‌های واحدها، هماهنگی مستقیم با ستاد معاونت معدنی و ستاد تسهیل، و تصمیم‌گیری سریع خارج از بروکراسی معمول. این ساختار باید از ابزارهای دیجیتال برای داشبوردهای تحلیلی و هوش مصنوعی پشتیبانی شود تا پاسخگویی فوری تضمین گردد.

عبور موفق از بحران فعلی نیازمند تغییر پارادایم اساسی است: گذار از مدیریت سنتی و واکنشی به رویکرد بحران‌محور، پیش‌بینی‌کننده و یکپارچه. بخش معدن باید از نقش صرف «تأمین‌کننده ماده خام» به «نهاد خودکفا، هوشمند و تاب‌آور» ارتقا یابد که حتی در شرایط قطع کامل پیوندهای زیرساختی و زنجیره تأمین جهانی، قادر به ادامه عملیات پایدار باشد.

این تحول نه تنها بقای اقتصادی را تضمین می‌کند، بلکه موقعیت ایران را در بازار جهانی مواد معدنی حیاتی تقویت کرده و به اهداف توسعه پایدار و امنیت ملی کمک می‌رساند. اجرای فوری این نقشه راه، با تمرکز بر همکاری بین بخش خصوصی، دولت و شرکای دانش‌بنیان، کلید موفقیت خواهد بود./تسنیم

